

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษา ในการศึกษาถึงการประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์
ออมทรัพย์ จะคำนึงถึงผลของการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ ว่าจะดำเนินกิจการ
ทางด้านการเงินตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์หรือไม่ประการใด เนื่องจากว่า
สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันทางด้านการเงินที่มีบทบาทอยู่มากในบรรดาข้าราชการ และผู้มี
เงินเดือนประจำ และได้มีการขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะ 5-6 ปี ที่ผ่านมานี้ ทั้งในด้าน
ของจำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิกอันเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัว ของบรรดา
ข้าราชการและผู้มีเงินเดือนประจำในอันที่จะรวมกลุ่มกันในรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมการ
ออมและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางการเงิน นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจในด้านของ
สหกรณ์ออมทรัพย์ย่อมจะมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะตัวการในการกระตุ้นการส่งเสริม
การออมของบรรดาสมาชิก จะเห็นได้ว่าในปี 2511 มีสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ทั้งสิ้น 216 สหกรณ์
มีสมาชิก 364,189 คน มีทุนเรือนหุ้นหรือการออมในภาคบังคับ 1,313,904,603 บาท
และเงินฝากหรือการออมโดยสมัครใจ 102,987,010.93 บาท

ในการศึกษาในที่นี้ นอกจากจะทราบถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
การขยายตัวของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ แล้วยังเป็นการศึกษาที่จะประเมินความสำเร็จ
ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยอาศัยเกณฑ์ในการประเมินที่ตั้งขึ้นมาประเมินตามวัตถุประสงค์ของ
สหกรณ์ออมทรัพย์เอง อันจะทำให้การประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในรูปแบบ
ที่สมบูรณ์แบบที่สุด และนอกจากนั้นในเกณฑ์การประเมินที่ตั้งขึ้น จะสามารถนำไปประเมินผล
งานของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ทุก ๆ ปีทั่วประเทศ อันจะเป็นผลกระทบที่จะทำให้สามารถจัดการ
แก้ไขปรับปรุงสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในระดับ
ต่ำหรือไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์แห่งสหกรณ์ออมทรัพย์เหล่านั้นให้ดีขึ้น อันจะเป็น
การพัฒนาช่วยพัฒนาระบบสหกรณ์และการส่งเสริมการออมผ่านทางสหกรณ์ออมทรัพย์ไปพร้อม ๆ กัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เนื่องจากในการวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์ยังเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอยู่มากกว่าจะเอาอะไรมาวัด หรือเป็นเครื่องมือในการ ประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ เพราะถ้าเอาเฉพาะกำไรแต่เพียงอย่างเดียว มาวัดความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ก็ทำไม่ได้ และเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ออมทรัพย์ที่ว่า

1. สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นกิจการที่ไม่ได้มุ่งหวังในกำไรของกำไร แต่เป็นการให้ บริการแก่สมาชิก เมื่อได้ดำเนินธุรกิจจนมีผลกำไรแล้ว ก็จะต้องจ่ายผลกำไรคืนให้แก่บรรดา สมาชิกของสหกรณ์ตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกทำกับสหกรณ์

2. สหกรณ์ออมทรัพย์เองมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิก สหกรณ์ และช่วยเหลือในค้ำของเงินกู้เป็นลำดับต่อมา

ดังนั้นในค้ำของการวิเคราะห์จะอิงเอาวัตถุประสงค์หลักทั้งสองประการดังกล่าว เป็นหลักในการตั้งเกณฑ์ขึ้นมาวัดหรือประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยในการ ศึกษาในที่นี้ จะตั้งเกณฑ์ขึ้นมาวัด 2 เกณฑ์ คือ ในเกณฑ์อันแรกจะเป็นเกณฑ์ที่ประเมินผลจาก ทางค้ำของกิจกรรมของสหกรณ์แต่ละแห่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเงินฝากของบรรดาสมาชิก สหกรณ์ทั้งในค้ำสมัครใจ และบังคับที่หักล้างกันในค้ำของการกั้มเงินของบรรดาสมาชิก และ ในเกณฑ์ที่สอง จะเป็นในค้ำของการประเมินจากลักษณะของความมั่นคงในค้ำการดำเนิน ธุรกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ จากเกณฑ์ทั้งสองเกณฑ์ดังกล่าว จะทำให้การประเมิน ผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ทำได้ในทุก ๆ สหกรณ์ออมทรัพย์ โดยอาศัยผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละแห่งในรอบปี และจะสามารถสรุปโดยเปรียบเทียบได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งใดประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือหลักเกณฑ์ของสหกรณ์ออม- ทรัพย์มากกว่ากันแค่ไหน หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ใดประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จากการ ดำเนินงานมากที่สุด และสหกรณ์ใดจัดได้ว่าไม่ประสบความสำเร็จโดยเปรียบเทียบ

วิธีการศึกษา ในครั้งแรกจะประเมินผลตามเกณฑ์การวัดที่ตั้งขึ้น จากผลการ ดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ แล้วจัดลำดับตามความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ ต่าง ๆ ตามที่ทำการประเมินขึ้น หลังจากนั้นจะวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถาม

โดยการเก็บข้อมูลจากบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทางการเงิน หรือทางบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ออมทรัพย์โดยตรง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และในอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการเก็บข้อมูลในแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ หรือกรรมการ หรือผู้จัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ แล้วนำมาทำการจัดลำดับเปรียบเทียบกับการประเมินผลในขั้นต้นตามเกณฑ์การวัดทั้งสองดังกล่าว หลังจากนั้นจะทำการทดสอบค่าจากการประเมินจากผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับการประเมินผลโดยอาศัยแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น แล้วทำการสรุปผลออกมา ซึ่งจะเป็นการทดสอบเกณฑ์การวัดหรือประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ไปด้วยในคราวเดียวกัน ว่าในบรรดาผู้เกี่ยวข้องในงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในกลุ่มต่าง ๆ จะยอมรับหรือมีความคิดเห็นในทิศทางเกี่ยวกับการประเมินผลตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นหรือมีความขัดแย้งประการใด

ขอบเขตของการศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางถึง 216 สหกรณ์ด้วยกัน ในการศึกษาในที่นี้จึงไม่อาจที่จะทำการประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ทั้งหมดพร้อมกันทั่วประเทศในคราวเดียวกันนี้ เนื่องจากมีระยะเวลาในการศึกษาอย่างจำกัด และเพื่อความสะดวกในการทดสอบเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมาใหม่ จากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงทำการประเมินผลและทดสอบผลที่ได้ประเมินไปแล้วจากผล หรือรายงานการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ เพียง 17 สหกรณ์ โดยการสุ่มตัวอย่างมาจากสหกรณ์ที่มีสมาชิกในระดับต่าง ๆ กัน เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่จำกัด และความสะดวกในการทดสอบเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น.